

Az egyházra figyelve sok fiatal tudja, hogy Európa nagy részében a közösségnek abban a misztériumában hagyják el Krisztust, amelyet egyháznak nevezünk. Az evangéliumot évszázadok óta elsősorban Európából terjesztették. Az idén arra törekedtünk, hogy a déli kontinensek (Afrika, Ázsia, Dél-Amerika) fiataljai is eljöjjenek hozzánk, hogy elhozzák az evangéliumot a maga frissességében. Fiatal európai keresztények kísérték őket, s együtt meglátogatták az egyházközségeket, „a közösségek közösségeit” és a hozzájuk kapcsolódó fiatalok közösségeit. Ez olyan jól sikerült, hogy a meghívásokat télen is folytattuk, és most is vannak közöttünk fiatalok más kontinensekről. Mi az egyház tavaszára készülünk, Európában ugyanúgy, mint másutt.

Az elmúlt napokban két testvéremmel Etiópiában jártam, ahol éhínség pusztít. Ott is találkoztunk olyan fiatalokkal, akik Krisztusnak egy egész életen át tartó hűséges követésére készülnek. És valóban: ilyen hűség híján hogyan is adhatnánk tovább Krisztus örömhírét?

És végül még egy gondolat. Ebben az egyedülálló közösségben, az egyházban, Krisztus, a Feltámadott kiragad bennünket az elszigeteltségből. Támaszul mellénk adja tanúinak belévetett bizalmát, Márián, Péteren, Pálon és az apostolokon keresztül egészen a mai tanúságtevőkig. Tehát minden megkeresztelt imádkozhat így: „Úr Jézus, add meg nekem, hogy élő tagja lehessenek a közösség misztériumának, az egyháznak. Add meg, hogy nap mint nap újra bízni tudjak a hit misztériumában. Krisztus, ne vétkeinket nézd, hanem egyházad hitét.”

Szeretett Szentatyánk, szeretném Önnek ma is azt mondani, amit taizéi látogatásakor: Szeretjük Önt és az imádságban hordozni akarjuk megbízatásának terheit.

(Elhangzott Rómában, a Szent Péter Bazilikában, 1987. december 30-án.)



Húsvét éjszakája a Danyilov-kolostorban

Április 18-ról 19-re virradó szombat éjszakáján a moszkvai harangok zúgása Krisztus feltámadásának, a húsvéti ünnepeknek kezdetét hirdetik. Messzire száll a Moszkva folyón túli templomok hívó szava, azonban valamennyi közül kiténik a Danyilov-kolostor három és fél tonnás harangja, amelynek ünnepi zengésű hangjára meggyorsítják lépteiket a kolostor felé igyekvők.

A legősibb moszkvai kolostorhoz tartozó Szentháromság székesegyházat ezen az éjszakán megtöltötték az ortodox hívők. A székesegyházat a hagyomány szerint 1272-ben alapította Danyiil fejedelem, Alekszandr Nyevszkij fia. Nemrég még kevesen tudták volna megmutatni a moszkvaiak közül, hogy hol van a Danyilov-kolostor — ismerték a Danyilov utcát, a Danyilov-piacot, tudták, hol a Danyilov-temető, de a kolostor, pontosabban ennek fal- és épületmaradványai mintha el lettek volna rejtve a köréje telepített gyárak és üzemek között.

Mindössze három éve annak, hogy a szovjet kormány visszaadta az Orosz Ortodox Egyháznak az egykori Danyilov-kolostor területét, de már állnak a falak, a Szentháromság székesegyház kupolája pedig magasra szökik az ég felé. Mintegy húsz tagú szerzetesi közösség költözött be a kolostori lakószárnyba. Istentiszteletet — a székesegyházon kívül — a kolostor másik két templomában is tartanak: a „Hét Egyetemes Zsinat” templomában és az Oszlopos Simeon tiszteletére emelt, a bejárati

kapuk fölé épített templomban. Elfoglalta székhelyét a kolostor vezetője és ide költözött át a Moszkvai Patriarchátus Nemzetközi Kapcsolatainak Osztálya is. Azonban akad még munka bőven. A kolostor udvara, amit pillanatnyilag reflektorokkal világítanak meg, inkább építkezési területre, mintsem csöndes klostromra emlékeztet. Az utak helyén egyelőre vasbeton lapok fekszenek; nem messze a kolostortól építőanyagok és gépek láthatók. Egyszóval, folynak a helyreállítási munkák, és lassan kirajzolódnak a leendő kolostor körvonalai.

Az egyetlen működő moszkvai kolostor, mely hajdanában a város peremén helyezkedett el, ma a főváros központi részén fekszik. Szent Danyiil fejedelem — a kolostor alapítója —, aki a XIII. században a Moszkvai fejedelemség alapjait lerakta, aligha gondolta volna, hogy a XX. századi zarándokok metróval fognak ide eljutni. Ma már a kolostor csupán három megállónyira van a Kremltől, a „Tulszkaja” metróállomás pedig 10 perc alatt megközelíthető a kolostor bejáratától.

Éjfélre hatalmas tömeg gyűlik össze a kolostor kitárt kapui előtt. Áll itt néhány rendőr is, de csak az általános rend fenntartása végett. Odabenn maguk a hívők biztosítják a szertartás nyugodt lefolyását, néhányan közülük kék és zöld karszalagot viselnek, ők engedik be a kolostorba érkezőket. A székesegyház befogadóképessége természetesen véges; hogy elkerüljék a zsúfoltságot, az egyház-község hívei, valamint a vendégek számára jó előre belépőjegyeket osztottak szét. Amint arról még az ünnep előtt értesültem, több mint kétezer belépő talált gazdára. A székesegyház most zsúfolásig megtelik emberekkel.

A húsvéti istentiszteletet itt, ebben a XIX. században épült Szentháromság székesegyházban tartják. A szertartás kolostori rituálé szerint, lassan, ünnepélyes keretek között folyik. Szabályosan, az illendőséget megtartva, a férfiak jobb felől, a nők bal felől állnak. A gyertyák és a mécsesek fényénél meg-megcsillan az ikonosztáz aranybevonata. Látható, hogy itt mostanában kelt életre minden. A szerzetesi közösség celebrál, élén Panteleimon archimandritával, a jeruzsálemi orosz misszió volt vezetőjével, aki a moszkvai kolostorban a szent városból származó keleti szerzetesi gyakorlatot honosította meg. A kórus halkán, visszafogottan énekel, kerülve a fölösleges vokális díszítéseket, énekük erővel teli, mely a kolostorok szigorú zenei hagyományából fakad.

A szertartás csúcspontja a templomon kívüli feltámadási körmenet. Elöl egyházi lobogókat visznek, mögöttük vonul a papság. Felzúg az ének: „A Te feltámadásodat, Krisztus Údvözítőnk, angyalok éneklék a mennyekben...” És végül felhangzik a kiáltás: „Krisztus feltámadt!”, amire a gyülekezet kórusban válaszol: „Valóban feltámadt!”

Az archidiákonus mély baritonja imádságra hívja a gyülekezetet: „Békességben könyörögjünk az Úrhoz! Az egész világ békéjéért... és üdvözítéséért könyörögjünk az Úrhoz!” Az ima egy részleténél kiöblösödik a szerep hangja, mindannyian átérezzük szavainak aktualitását: „Ezen kolostor építőiért és adakozóiért könyörögjünk az Úrhoz!”

Véget ér a hajnali istentisztelet és kezdetét veszi a liturgia, amelyen János evangéliumának első fejezetéből olvasnak fel egy-egy részletet ósláv, orosz, görög, latin, héber és angol nyelven, sugallva, hogy ezen a napon a különböző keresztény egyházak és felekezetek között megvalósult az egység Krisztus feltámadásának ünneplésében, ami sajnos — a nem egységes liturgikus naptárak miatt — nem minden évben alakul így.

Az ambóról felhangzik Pimen, Moszkva és egész Oroszország patriarchájának húsvéti üzenete, amelyben így ír: „Szent János evangélista elbeszéli, hogy a halottaiból való feltámadása után Jézus ezekkel a szavakkal üdvözölte tanítványait: Békesség nektek! Különös jelentősége van ma ezeknek a szavaknak, mert felébresztik az ember lelkében szunnyadó igazságérzetet és a népek közötti igazi testvériség iránti vágyat... Szeretett gyermekeim az Úrban! Krisztus feltámadásának öröme erősítsen meg benneteket az Anyaszentegyház javára végzett és a hazánk jólétét előmozdító önfeláldozó szolgálatban; hazánkét, mely napjainkban mindent felülelő megújulást él át.”

Végehez közeleg a húsvéti istentisztelet, Panteleimon archimandrita üdvözli az összegyűlteket, köszönti őket az ünnep alkalmából, és húsvéti tojást ad át nekik. Az emberek lassan szállingóznak kifelé, a kolostor kapuin keresztül kilépnek a hajnali félhomályba. Ót óra körül jár az idő. Nem messze a kolostortól megáll az első villamos. Hirtelen megtelik utasokkal, dübörögve elindul, magával viszi mindazokat, akik ezen az éjszakán lankadatlanul imádkoztak „az egész világ békéjéért”, és akik szívükben elvitték az örömhír szavait: „Békesség minden embernek!”

*Valerij-Márk Szmírnov
(Lovász Tünde fordítása)*